"Службени гласник РС", бр. 114/2013

На основу члана 6. став 1. Уредбе о заступнику Републике Србије пред Европским судом за људска права ("Службени гласник РС", број 61/06 - пречишћен текст) објављује се, на српском и енглеском језику, Одлука Европског суда за људска права по представци број 21603/07 - Живота Милосављевић против Србије, која гласи:

ДРУГО ОДЕЉЕЊЕ

ОДЛУКА

Представка број 21603/07
Живота МИЛОСАВЉЕВИЋ против Србије

Европски суд за људска права (Друго одељење), на заседању Већа, 5. новембра 2013. године, у саставу:

Paulo Pinto de Albuquerque, председник,
Dragoljub Popović,
Helen Keller, судије,
і ***Seçkin Erel***, вршилац дужности заменика секретара Одељења,

С обзиром на горе наведену представку поднету 3. априла 2007. године,

С обзиром на коментаре које је поднела Влада Србије и запажања у одговору која је поднео подносилац представке,

После већања, доноси следећу одлуку:

ЧИЊЕНИЦЕ

1. Подносилац представке, г. Живота Милосављевић, је црногорски држављанин, рођен 1954. године и живи у Бару. Пред Судом га је заступала г-ђа И. Милосављевић, његова супруга и г. Д. Милосављевић, његов син.

2. Владу Србије ("Влада") заступао је њен заступник, г. С. Царић.

А. Околности предмета

3. Чињенице предмета, како су их странке изнеле, могу се сумирати како следи.

1. Историјат предмета

4. Подносилац представке је 1993. године покренуо парнични поступак за накнаду штете против Општине Крушевац. Општински суд у Крушевцу је 15. јуна 1999. године обуставио поступак на основу поравнања између странака и с обзиром да је подносилац представке повукао тужбу.

5. Подносилац представке је 30. августа 2002. године поднео захтев за понављање поступка. Општински суд је 9. децембра 2002. године овај захтев одбацио, а одлука је постала правоснажна 20. јануара 2003. године.

6. Министарство финансија је 1. јуна 2006. године издало налог за извршење исплате судских трошкова доспелих у вези са горе наведеним поступком у износу од РСД 150.560 (приближно ЕУР 1.770 у релевантном тренутку[1]), увећано за још 5% на име административне таксе.

7. Подносилац представке је у међувремену, 2002. године, поднео неколико кривичних пријава против свог ранијег пуномоћника за, између осталог, неовлашћено заступање у поступку описаном у ставу 4. у горњем тексту. Јавни тужилац је 7. септембра 2004. године обавестио подносиоца представке да нема основа за оптужбу. Подносилац представке је после тога преузео гоњење у предмету у сопствено име, у својству "супсидијарног тужиоца". До 29. септембра 2005. године судови су одбацили захтев подносиоца представке за кривичну истрагу као непотпун и неразумљив.

---

1 Износи у еврима су дати само као референца, на основу приближне просечне вредности у релевантном времену.

2. Главни поступак

8. Подносилац представке је 13. септембра 2004. године покренуо парницу ("првобитна тужба") против судија и тужилаца који су поступали у горе описаном парничном и кривичном поступку (видети ст. 4, 5. и 7. у горњем тексту) и председника Општинског суда у Крушевцу, као и против Тужене државе, тражећи: (i) утврђивање "(не)веродостојности" судских одлука и докумената који се односе на тај парнични поступак; (ii) "(не)постојање" правног односа између странака у наведеном парничном поступку; (iii) "(не)постојање" одговорности за штету проузроковану незаконитим поступцима судија и тужилаца који су поступали у горе наведеном парничном и кривичном поступку. Подносилац представке је даље назначио да ће према судској одлуци у вези са његовим захтевима, определити свој захтев за накнаду штете коју су му нанели горе наведени државни службеници у вршењу својих јавних овлашћења.

9. Предмет је 19. септембра 2005. године додељен новом судском већу с обзиром на тужбу подносиоца представке против судије коме је предмет био првобитно додељен.

10. Подносилац представке је 22. јуна 2006. године именовао свог сина, г. Д. Милосављевића, који није правник, да га заступа.

11. У поднеску од 28. августа 2006. године подносилац представке је од Општинског суда тражио да му достави информације у вези са овим, и друга четрдесет и четири парнична и извршна поступка у којима је странка.

12. Подносилац представке је 28. септембра 2006. године поднео притужбу председницима Општинског суда и Окружног суда у Крушевцу тражећи да се поступци убрзају.

13. У поднеску од 10. октобра 2006. године ("измењена тужба") подносилац представке је: (i) повукао тужбени захтев против судија и тужилаца; (ii) изменио тужбени захтев у односу на Тужену државу тражећи накнаду нематеријалне штете у износу од РСД 510.000 (приближно ЕУР 6.300 у релевантном тренутку) на име наводне повреде његовог права на правично суђење и суђење у разумном року у поступку описаном у ставу 5. у горњем тексту и затражио привремену меру с тим у вези; (iii) жалио се због неоправданог кашњења у поступку; и (г) предложио прибављање одређених докумената по службеној дужности.

14. Општински суд је Туженој држави 20. априла 2007. године проследио првобитну и измењену тужбу подносиоца представке ради одговора. После одговора Јавног правобранилаштва, Општински суд је 29. октобра 2007. године, донео одлуку да се измењена тужба врати подносиоцу представке ради појашњења и допуне. Подносиоцу представке је посебно наложено да определи захтев за накнаду штете и одговарајући захтев у односу на Тужену државу, односно, да назначи повреде личних/људских права од стране државних органа, као и да предложи доказе. Подносилац представке је упозорен да би пропуст да одговори у року од 15 дана могао довести до тога да његов захтев буде одбачен или да се сматра повученим.

15. Дописом од 3. априла 2008. године подносилац представке је тражио од Општинског суда да здружи других двадесет седам парничних поступака против Тужене државе, који се сви односе на захтев подносиоца представке за накнаду штете због процесних кашњења, после чега би он повукао све друге тужбе.

16. Подносилац представке је 30. априла 2008. године Општинском суду поднео допис заједно са копијом првобитних и измењених тужби, ради могуће реконструкције списа предмета, с обзиром да га је председавајући судија јасно обавестио да је спис предмета изгубљен.

17. Подносилац представке је 23. јуна 2008. године, пошто му је уручена одлука Општинског суда од 29. октобра 2007. године, поднео захтев Општинском суду да му достави примерак измењене тужбе за коју је речено да му је враћена ради појашњења, али која очигледно није приложена. Подносилац представке је истог дана поднео захтев истом суду да прекине поступак за исплату судских трошкова као застарео.

18. Подносилац представке је 1. јула 2008. године поднео ревидирану и допуњену тужбу ("ревидирана тужба") како је упућен одлуком Општинског суда од 29. октобра 2007. године, тражећи првенствено утврђивање повреде његовог права на суђење у разумном року у вези са парничним поступком описаним у ставу 5. у горњем тексту и још једним другим невезаним парничним поступком, као и накнаду штете с тим у вези. Осим тога, подносилац представке је од суда

затражио да утврди веродостојност обавештења председника Окружног суда од 16. октобра 2002. године и поштанске признанице о уручењу дописа, који наводно садржи жалбу подносиоца представке против одлуке Општинског суда од 9. децембра 2002. године (видети став 5. у горњем тексту). Подносилац представке је такође тражио, *између осталог*, ослобођење од плаћања трошкова поступка и постављање бесплатног адвоката.

19. Општински суд је 21. јула 2008. године одбио ревидирану тужбу као непотпуну и недоследну.

20. У поднеску од 29. јула 2008. године подносилац представке је тражио: (i) исправку грешака у одлуци Општинског суда од 21. јула 2008. године; (ii) *restitutio in integrum* због пропуста суда да му уручи примерак тужбе за коју му је наложено да је појасни и допуни; (иии) допунску одлуку у вези са његовим захтевом за ослобођење од плаћања трошкова поступка и постављање бесплатног адвоката; (iv) и измештање предмета из надлежности Окружног суда и свих Општинских судова у оквиру његове надлежности. Осим тога, подносилац представке се жалио на одлуку Општинског суда од 21. јула 2008. године и укинуо овлашћење свом тадашњем пуномоћнику, осим за примање судских писмена.

21. Окружни суд је 22. јануара 2009. године, пре одлучивања о жалби, вратио спис предмета Општинском суду на разматрање у вези са његовим захтевом за *restitutio in integrum.* Општински суд је 13. марта 2009. године одбацио захтев подносиоца представке за *restitutio in integrum* као неоснован.

22. Пуномоћник подносиоца за примање писмена затражио је 10. марта 2009. године ажуриране податке од Општинског суда у вези са конкретним и још седам других парничних и извршних поступака.

23. Пуномоћник подносиоца за примање писмена је 19. марта 2009. године затражио од Општинског суда: (i) да му уручи примерак тужбе наводно враћене подносиоцу представке ради појашњења са одлуком Општинског суда од 29. октобра 2007. године, и (ii) да му изда одлуку у вези са прераспоређивањем предмета другом надлежном суду. Подносилац представке је истог дана затражио од Општинског суда да му изда одлуке у вези са променама састава судова у овом и шеснаест других предмета.

24. Подносилац представке је 24. марта 2009. године доставио поднесак којим: (i) предлаже исправку грешака и допуну одлука Општинског суда од 21. јула 2008. године и 13. марта 2009. године; (ii) тражи да му се уручи налог председника Општинског суда да се промени састав судског већа; (иии) предлаже истрагу о уручењу тужбе њему наводно враћене ради појашњења са одлуком Општинског суда од 29. октобра 2007. године; и (iv) жали се на одлуку Општинског суда од 13. марта 2009. године. Подносилац представке је 1. априла 2009. године поднео допуну жалбе против одлуке Општинског суда од 13. марта 2009. године.

25. Подносилац представке је 25. августа 2009. године затражио од судије већа који је председавао суђењем у овом и још осам других предмета да се повуче.

26. Пуномоћник подносиоца за примање судских писмена, односно подносилац представке затражили су 29. децембра 2009. године и 23. фебруара 2010. године од Општинског суда да им обојици пружи детаљне информације у вези са предметним и седамдесет осам других парничних и извршних поступака у којима је подносилац представке странка.

27. Виши суд у Крушевцу је 10. фебруара 2011. године, одлучујући о жалбама подносиоца представке, потврдио одлуке Општинског суда од 13. марта 2009. године и преиначио одлуку Општинског суда од 21. јула 2008. године. Суд је посебно утврдио да Општински суд није подносиоцу представке вратио тужбу за коју му је наложено да је појасни и комплетира са његовом одлуком од 29. октобра 2007. године и наложио Општинском суду, *између осталог,* да донесе одлуку о захтеву подносиоца представке за ослобођење од плаћања трошкова поступка и постављање бесплатног адвоката. Изгледа да ова одлука није никада уручена подносиоцу представке.

28. Општински суд је 16. марта 2011. године Туженој држави проследио ревидирану тужбу подносиоца представке ради одговора, што је надлежно Јавно правобранилаштво учинило 14. априла 2011. године.

29. Подносилац представке је 5. августа 2011. године поново затражио од Општинског суда да му одобри ослобођење од плаћања трошкова поступка и постављање бесплатног адвоката и обавестио суд о промени заступника за уручење судске преписке.

30. После реформе судства, Основни суд у Крушевцу, који је сада надлежан суд, је 23. маја 2012. године, прогласио тужбу подносиоца представке недопуштеном.

31. Подносилац представке је 31. маја 2012. године, преко адвоката, уложио жалбу против одлуке Основног суда и затражио *restitutio in integrum*

32. Основни суд је 10. октобра 2012. године одбио захтев за *restitutio in integrum* као необразложен.

33. Подносилац представке је 20. октобра 2012. године поднео захтев Основном суду тражећи: (и) исправку грешке у вези са роком за улагање жалбе против одлуке од 10. октобра 2012. године; (ии) да му се уручи одлука Вишег суда од 10. фебруара 2011. године.

34. Изгледа да је поступак по жалби подносиоца представке још увек у току пред другостепеним судом.

3. Поступак пред Уставним судом

35. Подносилац представке је 26. јануара 2009. године уложио уставну жалбу жалећи се на дужину парничног поступка који је покренуо 13. септембра 2004. године.

36. Уставни суд Републике Србије је 23. јуна 2011. године утврдио да је подносилац представке заиста претрпео повреду права на суђење у разумном року и наложио надлежном суду да спорни парнични поступак закључи што је

пре могуће. Тиме је Уставни суд посебно утврдио да надлежни судови нису поступали ефикасно тиме што им је требало три године да тужбу врате подносиоцу представке ради разјашњења и комплетирања, још девет месеци да одбију тужбу као некомплетну и још три године да одлуче по жалби против ове одлуке. Суд је, међутим, утврдио да је и сам подносилац представке допринео дужини спорног парничног поступка достављањем недоследних и непотпуних поднесака по којима судови нису могли поступати, и који су му се морали вратити ради појашњења и комплетирања. Осим тога, подносилац представке је чекао две године да измени свој тужбени захтев и повуче притужбе против судија и тужилаца. Из тих разлога, суд је одбацио захтев подносиоца представке за накнаду нематеријалне штете и утврдио да би налогом надлежном суду да спорни парнични поступак закључи што је пре могуће биле исправљене штетне последице утврђене повреде права подносиоца представке.

Б. Релевантно домаће право

1. Закон о парничном поступку (објављен у "Службеном гласнику РС", бр. 125/04 и 111/09)

37. Члан 100. је прописивао да сви поднесци (тужба, противтужба и правни лекови) морају бити разумљиви и морају садржати означење суда, имена и адресе странака и њихових заступника, предмет спора, изјаву и потпис као и да сваки захтев у изјави мора бити поткрепљен чињеницама и доказима када је то потребно. Осим тога, тужба мора да садржи посебан захтев у вези са главном ствари и споредним тражењима, поткрепљујуће чињенице и доказе, као и изјаву о вредности спора (члан 187. став 1.). Суд враћа неразумљиве и непотпуне поднеске странци која нема пуномоћника адвоката да их исправи, осим ако није другачије одређено законом (чл. 103. став 1. и 278.). Ако се такав поднесак не поднесе у року који суд одреди, сматраће се да је повучен, а ако није измењен или комплетиран одбациће се (члан 103. ст. 4. и 279.).

2. Закон о парничном поступку из 2011. године (објављен у "Службеном гласнику РС", број 72/11)

38. Закон о парничном поступку из 2011. године ступио је на снагу 1. фебруара 2012. године, чине је закон о Парничном поступку из 2004. године стављен ван снаге. Члан 506. прописује примену Закона о парничном поступку из 2004. године на све поступке покренуте пре ступања на снагу новог Закона.

3. Остало релевантно домаће право

39. Остале релевантне одредбе изнете су у предмету *В. А. М. против Србије,* бр. 39177/05, ст. 71-72 и 86., 13. март 2007. године; *Винчић и други против Србије,* бр. 44698/06, 44700/06, 44722/06, 44725/06, 49388/06, 50034/06, 694/07, 757/07, 758/07, 3326/07, 3330/07, 5062/07, 8130/07, 9143/07, 9262/07, 9986/07, 11197/07, 11711/07, 13995/07, 14022/07, 20378/07, 20379/07, 20380/07, 20515/07, 23971/07, 50608/07, 50617/07, 4022/08, 4021/08, 29758/07 и 45249/07, ст. 24-35, 1. децембар 2009. године; и *Предић - Јоксић против Србије* (одлука), број 19424/07, став 13, 20. март 2012. године.

ПРИТУЖБЕ

40. Подносилац представке се жалио, према чл. 6. и 13. Конвенције, због дужине парничног поступка, као и због непостојања делотворног домаћег правног лека с тим у вези. Подносилац представке се такође жалио, према члану 1. Протокола бр. 1 и 12 уз Конвенцију, да су му повређена имовинска права и да је дискриминисан на основу држављанства и пребивалишта.

ПРАВО

А. Наводна повреда члана 6. став 1. Конвенције

1. Аргументи странака

41. Влада се позвала на разлоге и закључке Уставног суда и изнела да утврђивање повреде и убрзање спорног парничног поступка представља довољну накнаду за повреду права подносиоца представке на суђење у разумном року и да је, према томе, подносилац представке изгубио статус жртве. Она је такође тврдила да је понашање подносиоца представке великим делом, ако не и искључиво, било разлог за претерану дужину спорног парничног поступка, односно, подношење непотпуних, недоследних, неразумљивих, површних и закаснелих поднесака. Влада је позвала Суд да представку прогласи недопуштеном због тога што је очигледно неоснована. Најзад, Влада је тврдила да је подносилац представке злоупотребио право на појединачну представку тиме што је Суду поднео бројне представке, и подношењем бројних неоснованих, непотпуних и површних захтева пред домаћим судовима.

42. Подносилац представке се са тим није сложио и поновио је своје првобитне притужбе.

2. Оцена Суда

43. Суд поново потврђује да уставна жалба остаје, у начелу, правно средство које би требало исцрпети, у оквиру значења члана 35. став 1. Конвенције, само у вези са притужбама поднетим од 7. августа 2008. године (видети *Винчић и други против Србије*, цитиран у горњем тексту, став 51), док се у вези са свим притужбама поднетим раније, као што је предметна представка, свака накнада коју пружи Уставни суд цени кроз призму тога да ли се подносилац представке може и даље сматрати жртвом у оквиру значења члана 34. (видети *Видаковић против Србије* (одлука), број 16231/07, став 34, 24. мај 2011. године).

44. Суд подсећа да статус подносиоца представке као "жртве" зависи од чињенице да ли су домаћи органи признали, било изричито или прећутно, наводну повреду Конвенције и, ако је неопходно, пружили одговарајућу накнаду с тим у вези. Тек када се ови услови испуне, супсидијарна природа заштитног механизма Конвенције искључује разматрање представке (видети *Cocchiarella против Италије* [ВВ], број 64886/01, став 71, ЕЦХР 2006-В; и *Cataldo против Италије* (одлука), број 45656/99, 3. јун 2004. године).

45. Суд, с тим у вези, примећује да је Уставни суд утврдио да је право подносиоца представке на одлучивање о његовом захтеву у разумном року повређено -

потврђујући тиме притужбе и, делотворно, испуњавајући први услов утврђен судском праксом Суда.

46. Штавише, Суд примећује да је Уставни суд наложио да се поступак подносиоца представке убрза. После одлуке Уставног суда у јуну 2011. године, Основни суд је за мање од годину дана, 23. маја 2012. године, прогласио тужбу подносиоца представке недопуштеном. Изгледа да је поступак тренутно још у току пред другостепеним судом, после жалбе подносиоца представке. С обзиром на тренутни статус предмета, Суд не може а да не закључи да је поступак благовремено убрзан, а да статус жртве подносиоца представке тиме зависи од тога да ли је требало доделити накнаду штете у посебним околностима овог предмета.

47. Суд је већ назначио да постоји веома јака али оборива правна претпоставка да се у предметима због дужине поступка, једна од карактеристика довољне накнаде, која може отклонити статус жртве тужиоца, односи на досуђени износ (видети *Scordino против Италије (број 1)* [ВВ], број 36813/97, став 202, ЕЦХР 2006-В). Суд даље примећује да фактори као што су понашање подносиоца представке и значај предмета спора за њега или њу, заједно са другим релевантним аспектима, може утицати у различитој мери на досуђивање накнаде за нематеријалну штету (видети *Apicella против Италије,* број 64890/01, став 26, 10. новембар 2004. године) и изузетно, довести до тога да се накнада уопште не досуди (видети *Scordino (број 1),* цитиран у горњем тексту, став 204.). Домаћи судови ће онда морати да оправдају своју одлуку наводећи довољне разлоге *(ibidem;* і *Šedý против Словачке,* број 72237/01, ст. 90-92, 19. децембар 2006. године).

48. Ако се вратимо на предметни случај, Суд примећује да је, иако је Уставни суд приписао шест година и девет месеци кашњења у поступку -који је тада трајао скоро седам година - надлежним судовима, он утврдио да је подносилац представке допринео дужини поступка достављањем недоследних и непотпуних поднесака, одлагањем измене свог тужбеног захтева и повлачењем притужби против судија и тужилаца. Он је, према томе, одбацио захтев подносиоца представке за накнаду нематеријалне штете.

49. У светлу горе изнетих чињеница предмета, Суд налази да су разлози на које се Уставни суд ослонио довољни.

50. Суд према томе закључује да подносилац представке више не може да тврди да је "жртва" наводне повреде права на суђење у разумном року у оквиру значења члана 34. Конвенције. Произилази да је ова притужба очигледно неоснована и да се мора одбацити у складу са чланом 35. ст. 3 (а) и 4. Конвенције.

51. С обзиром на горе наведени закључак, Суд сматра да није неопходно да се разматрају други аргументи које је Влада изнела.

Б. Остале наводне повреде Конвенције

52. Осим тога, подносилац представке се притуживао према члану 13. Конвенције због недостатка делотворног домаћег правног лека због кашњења у спорном парничном поступку. С обзиром на мишљење Суда из става 50, и ова притужба

је исто тако очигледно неоснована и мора се одбацити као недопуштена у складу са чланом 35. ст. 3. и 4. Конвенције.

53. Ослањајући се на члан 1. Протокола број 1 уз Конвенцију, подносилац представке се такође жалио на повреду његових имовинских права у вези са спорним парничним поступком. С обзиром да је предметни поступак очигледно још у току, Суд сматра да је ова притужба преурањена и, као таква, недопуштена због неисцрпљења домаћих правних средстава, сходно члану 35. ст. 1. и 4. Конвенције.

54. Суд је такође разматрао притужбу подносиоца представке због дискриминације на основу држављанства и пребивалишта, према члану 1. Протокола број 12 уз Конвенцију. У списима предмета, међутим, не постоји ништа што би могло открити неку појаву повреде Конвенције с тим у вези, у овој фази. Произилази да се овај део представке мора одбацити као очигледно неоснован, сходно члану 35. ст. 3. и 4. Конвенције.

Из тих разлога, Суд једногласно
Проглашава представку недопуштеном.

Seçkin Erel	**Paulo Pinto de Albuquerque**
Vršilac dužnosti zamenika sekretara	Predsednik